

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta

5226/03.00/2020

Khall 24.08.2020 § 156

Valmistelija: hallinto- ja kehitysjohtaja Hanna Hurmola-Remmi puh. 044 780 1420 , etunimi.sukunimi@heinola.fi ja kaupunginjohtaja Jari Parkkonen, puh. 040 086 297, etunimi.sukunimi@heinola.fi.

Esityksessä ehdotetaan kuntarakennelain (1698/2009) muuttamista. Lakiin lisättäisiin kuntien yhdistymisen harkinnanvaraista taloudellista tukea koskevat säännökset sekä säännökset yhdistymisestä johtuvien valtionosuuden menetysten korvaamisesta. Taloudellisen tuen määrä olisi valtioneuvoston harkinnassa.

Kuntarakennelakiin ehdotettavien muutosten taustalla on pääministeri Marinin hallitusohjelmaan kirjattu tavoite, jonka mukaan kuntia kannustetaan kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen taloudellisia esteitä poistamalla. Hallitusohjelman kirjauksen pohjalta kuntarakennelakiin ollaan ehdottamassa sääntelyä, jonka nojalla vapaaehtoisesti yhdistyvän kahden tai useamman kunnan muodostamalle uudelle kunnalle voitaisiin myöntää harkinnanvaraista yhdistymisavustusta. Lisäksi uudelle kunnalle voitaisiin myöntää korvausta mahdollisesta valtionosuuksien vähenemisestä.

Esityksen tavoitteena on poistaa kuntien vapaaehtoisten yhdistymisten taloudellisia esteitä ja kannustaa kunnallisen kansanvallan lähtökohtiin perustuen elinvoimaisen, toimintakykyisen ja eheän kuntarakenteen muodostamiseen, jossa kunnilla on vahva rakenteellinen ja taloudellinen perusta ja sitä kautta edellytykset itsehallintoon ja kunnallisten tehtävien hoitoon.

Tavoitteena on, että lakiesitys annettaisiin eduskunnalle syksyllä 2020 ja laki tulisi voimaan 2021. Tällöin tukea voitaisiin myöntää vuoden 2022 alusta voimaan tuleviin kuntien yhdistymisiin.

Kunnilta pyydetään lausuntoja lakiesityksestä. Lausunto pyydetään toimittamaan valtiovarainministeriölle viimeistään 11.9.2020. Lausunto toimitetaan sähköisen lomakkeen kautta.

Kaupunginjohtajan (JP) ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa kuntarakennelain muuttamista koskien seuraavan lausunnon:

On järkevää ja tarkoituksenmukaista, että harkinnanvaraisesti voidaan poistaa yhdistymisen esteitä, silloin kun yhdistyminen tapahtuu molempien kuntien yhteisellä päätöksellä.

Kuntatalouden tilanne on erittäin hauras ja on mahdollista, että ilman harkinnanvaraista tukea yhdistymisen esteeksi nousee esimerkiksi heikommassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan tilanne, vaikka kunnat muutoin yhdistymistä kannattaisivat ja jolle olisi myös toiminnalliset perusteet.

Lakiuudistus ei voi johtaa tilanteeseen, jossa valtio voi toteuttaa kuntaliitoksia ilman kuntien suostumusta itse määrittämällä harkinnanvaraisella korvauksella (ellei kyseellä olevat kunnat molemmat ole KL mukaisessa "kriisikuntamenettelyssä) eli "vahvemmassa asemassa olevan kunnan on pakko ottaa vastaan kriisikunta mielivaltaisella harkinnanvaraisella avustuksella".

Esityslistan liitteenä lakiesitysluonnos.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Tiedoksianto: Lausuntopalvelu